

örökítjük. Aki nem foglalkozik rendszeres napfényképezéssel, alkalmanként legegyszerűbben az okulárhoz illesztett fényképezőgéppel készíthet felvételt. A távcső okulárját élesre állítjuk, majd a fotógép objektívjét szorosan az okulár mögé illesztjük, és a gépet végtelenre állítva exponálunk. Egyaknás tükröreflexes /pentaprizmás/ gép esetén a keresőben ellenőrizzük az élességet. Az exponálás előtt vegyük el az okulár elől a fénycsökkentő szűrőt és a legrövidebb zársebességgel fényképezzünk. Ajánlatos kísérzékenyséű reprofilmel használni.

Az adatgyűjtő csoportok címei.

A hazai amatőr észlelések egységes és rendszeres gyűjtése ill. továbbítása érdekében kérjük a megfigyelő műkedvelőket, hogy észleléseiket rendszeresen juttassák el az alábbi címekre:

Napészlelések: Kancsura Árpád. 4028 Debrecen, Korponai u.4.

Holdészlelések:

Időszakos holdjelenségek /TLP/ Balázs Sándor. 5000 Szolnok VIII. Kender u.1.

Változó holdfoltok. Ifj. Bartha Lajos. TIT. Uránia Csillagvizsgáló, 1016 Budapest, Sánc u. 3/b.

Holdrészletek: Prodán Márton. MTA Csillagvizsgáló, 6500 Baja. Tóth Kálmán u.19.

Bolygóészlelések: Hegyessy Péter. TIT Uránia Csillagvizsgáló, Budapest

Üstökösök: Ifj. Bartha Lajos. TIT Uránia Csillagvizsgáló, Budapest

Tűzgömbök és meteorok: Mezősi Csaba 4625. Pécs, Vak Bottyán u.50.

Fogyatkozások és okkultációk: Ponori Th. Aurél h. igazgató.

TIT Uránia Csillagvizsgáló, Budapest

Változó csillagok: Nagy Sándor, TIT Uránia Csillagvizsgáló, Budapest

Kettős csillagok, csillaghalmazok, ködök, galaxisok: "ALBIREO"

Klub, Szentmártoni Béla, 7400 Kaposvár, Hunyadi u.10.

Égi fényjelenségek /Sarkifény, állatövífény, stb./: Dr. Kulin György igazgató. TIT Uránia Csillagvizsgáló, Budapest

A "Meteor"-ral kapcsolatos minden kérés, megjegyzés, közlemény, stb. a körlevél címén a TIT budapesti Uránia Csillagvizsgáló címére küldendő.

Beszámoló a Meteorészlelő Hálózat 1971/II. félévi munkájáról

/:Kivonat:/

A hálózat két éves fejlődése óta ez a félév /1971. júl-dec./ volt a legsikeresebb. A hálózat sok új taggal szaporodott, és ezek a résztvevők megismerhetik a tudományos észleléseknek ezt a legegyszerűbb fajtáját, ezen keresztül pedig részletesebben megismerkednek az egész csillagászatral is!

A Meteorészlelő Hálózatnak 1972. január 1-én 44 tagja volt. Tevé-

kenységük szerint rangsorolva: 12 aktív, rendszeres észlelő, 14 közepesen aktív, 12 alkalmanként észlel, 6 csak ritkán küld adatkat. A tagok többsége fiatal tanuló.

1971. év II. félévében 12 helyről 36 megfigyelő 1701 meteorot észlelt. Az észlelési helyek az országban: Baja, Budapest, Debrecen, Dorog, Győr-Sopron, Hódmezővásárhely, Hajdúnánás, Kaposvár, Mezőtúr, Pécs, Szarvas, Szerencs. A Budapest-Debrecen közti rész kivételével minden más országrész kellően behálózottnak mondható. Az észlelők teljes névsorát e helyen a csekély terjedelembre való tekintettel nem tudjuk felsorolni. Százon felüli meteorészlelést küldött: Dankó J. /363/, Mezősi Cs. /198/, E. Kovács Z. /143/, Keszthelyi S. /108/, Borlás P. /105/, Rostás S. /101/. Zárójelben a megfigyelt meteorok száma áll. Az észlelésekből az 1971/II. félévben az alábbi meteorrajok voltak kimutathatók.

Radiánspontja RA. = $19^h 2$, Dekl. = $+42^\circ$ és $18,8$ ill. $+49$ közé esik szórt.

HERCULIDIÁK. júl.-szept. közt, nagyon gyenge. Radiáns $17^h 7$ ill. $+33^\circ$ és $17,8$ ill. $+27$ közt változik, nagyon pontos.

AQUARIDÁK. júl.-aug. közepes, radiáns $22,6$ ill. -3 és $22,5$ ill. -11 közt változik, pontos.

CAPRICORNIDÁK. júl.-szept. viszonylag erős. Radiáns $20,4$ ill. -20 és $20,8$ ill. -23 közt, pontos.

béta CASSIOPEIDÁK. júl.-aug. nagyon gyenge. Radiáns erősen szórt.

PERSEIDÁK. júl.-aug. közepes, radiánsa vándorol.

ARIETIDÁK. júl.-okt. gyenge raj. Radiánsa kissé szórt, $1,9$ ill. $+27$ és $2,6$ ill. $+18$ között.

epszilon ANDROMEDIDÁK. júl.-szept. közepes raj, kissé szórt radiánsa $0,4$ ill. $+26$ és $0,8$ ill. $+22$ között.

CYGNIDÁK-I. júl.-szept. nagyon gyenge, szórt radiáns.

CYGNIDÁK-II. júl.-szept. közepes raj, radiánsa pontos, $21,2$ ill. $+31$ és $21,3$ ill. $+28$ közt.

AURIGIDÁK. aug. végétől szept. elejéig. Gyenge raj, szórt /7/ radiánsal, $4,1$ ill. $+64$.

CEPHEIDÁK. aug. végén, közepes raj, közepesen szórt radiáns, $22,2$ ill. $+57$.

SCORPIUS-LUPIDÁK. aug. végén, közepes raj, szórt radiáns $16,2$ ill. -40 .

SCORPIUS-SAGITTARDIÁK. aug. végén, gyenge raj, szórt radiáns $17,8$ ill. -28 .

PISCIDÁK. szept.-okt. gyenge raj, közepesen szórt radiáns $1,0$ ill. $+8$ és $0,9$ ill. $+8$ között.

DRACONIDÁK. szept. 20-okt. 20 között, gyenge raj. Kissé szórt radiánsa a ν Draconis mellett.

CETIDÁK. okt.-nov. gyenge raj, radiáns $2,8$ ill. $+50$ szórt.

ORIONIDÁK. okt. 15-nov. 20. nagyon gyenge, radiánsa kissé szórt $6,3$ ill. $+10$ és $6,0$ ill. $+10$ között.

TAURIDÁK. okt.-nov. nagyon gyenge raj, radiáns $4,0$ ill. $+21$ szórt.

URSIDÁK. december nagyon gyenge, radiáns szórt.

GEMINIDÁK. gyenge, radiáns szórt.

A fontosabb eredmények:

1. A Lyridák radiánsa eltolódott /vagy új raj ?/;
2. Megvizsgáltuk a Herculidákat;
3. Csak egy Aquarida raj volt;
4. Erős volt a Capricornida raj;
5. Gyenge volt a béta Cassiopeida raj;
6. Megvizsgáltuk a Perseidák jellemzőit;
7. Megerősítettük az újjonon felfedett epszilon Andromedidák létezését.
8. A "rendes" Cygnidák nem jelentkeztek;
9. Ettől 15°-ra délre egy új Cygnida raj lépett fel;
10. Az Aquaridák gyengén jelentkeznek;
11. Megállapítottuk a Cepheidák jellemzőit;
12. A Draconidák nagyon gyengén jelentkeztek.

Tűzgömbökben 1971 második fele igen gazdag volt. Júliusban 1 db. -4 mg-nál fényesebből érkezett jelentés Szarvasról, augusztusban a -2 mg-nál fényesebbek száma 41 volt, ezek közül 1 db. -7 mg-jú, 1 db. pedig -6 mg-ós volt; szeptemberben 1 db. -7, 2 db. -5 mg-ós jelentkezett. /A -4 magnitúdónál halványabb meteorokat nem tekintjük tűzgömbnek./ Októbertől nem érkezett jelentés tűzgömbökről. Egy esetben hangjelenséget is észleltek, több alkalommal tapasztalták a tűzgömb szétrobbanását. Az összesítés, fényesség szerint:

Magnitúdó.	- 7	- 6	- 5	- 4	- 3	- 2	- 1	0
Meteorok száma	2	1	3	5	17	17	37	0? darab.

Korrespondeáló meteorszelés /azaz egyazon meteor megfigyelése több, távolabb fekvő állomásról/ az észlelők nagy részének kevés gyakorlata miatt csak 14 esetben történt. Ebből 6 esetet lehetett kiértékelni. 1971. aug. 11-én 22:44 MET-kor Pécsről, Szilvásváradról és Budapestről észleltek egy -4 magnitúdós tűzgömböt. A széthullás kb. 45 km-es magasságban, Siófok fölött következett be.

Keszthelyi Sándor és Mezösi Csaba

/Pécs/

Észlelő amatőrök figyelmébe !

Gyorsjelentés tűzgömbökről. A Smithsonian Intézetek /USA/ különleges osztálya, a Rövid időtartamú Jelenségek Központja /Center for Short Lived Phenomenons = CFSLP/ gyűjti és körlevelekben közli a tűzgömbök adatait. A gyors adatközlés érdekében kérjük mindazokat akik -5 magnitúdónál fényesebb tűzgömböt észlelnek, a részletes adatok leírását /főleg a feltűnés és eltűnés égi helye és a pontos időpont UT-ban/ sürgősen küldjék el minden alkalommal a TIT Uránia Csillagvizsgálóba, Hegyessy Péter nevére.